

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία
Α΄ Γυμνασίου
Θεματική ενότητα
Ηροδότου «Ιστορίες» Π 124-125, 148 - Ενότητα 6^η: Μνημεία
της Αιγύπτου

Τίτλος:
«Ο Ηρόδοτος, τα μνημεία της Αιγύπτου και η Ιστορία »

Συγγραφή: ΚΟΣΜΑΣ ΤΟΥΛΟΥΜΗΣ

Εφαρμογή: ΕΛΕΝΗ ΛΑΜΠΑΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ο Ηρόδοτος, τα μνημεία της Αιγύπτου και η Ιστορία

Εφαρμογή σεναρίου

Ελένη Λαμπάκη

Δημιουργία σεναρίου

Κοσμάς Τουλούμης

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 20-3-2015 έως 8-5-2015.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Τήνου

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ηρόδοτος, «Ιστορίες» II, 124-125, 148 - Ενότητα 6: Μνημεία της Αιγύπτου

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας και εργαστήριο πληροφορικής.

Εκτός σχολείου: μουσείο, θέατρο, κινηματογράφος, γειτονιά κ.λπ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται η εξοικείωση του διδάσκοντος και των μαθητών/ μαθητριών τόσο με ιστοεξερευνήσεις στο διαδίκτυο, όσο και με ανοιχτά διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως οι Ψηφίδες του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, αλλά και με περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης όπως τα ιστολόγια. Απαραίτητη είναι, επίσης, η εξοικείωση με τη χρήση λογισμικών παρουσίασης. Ο δάσκαλος πρέπει να έχει αναζητήσει τις πηγές που θα χρησιμοποιηθούν από το διαδίκτυο και να έχει πλήρη επίγνωση του «Αιγύπτιου Λόγου» του Ηρόδοτου, καθώς και των χαρακτηριστικών του ως ιστορικού. Η εντρύφηση, τέλος, σε σύγχρονες παιδαγωγικές σε σχέση με τη *Διδακτική των Μέσων* (βλ. Kron & Sofos 2007), όπως ο *Σχεδιασμός* (βλ. Cope & Kalantzis 2000) κρίνεται απαραίτητη για την οργάνωση και εκτέλεση του σεναρίου με κριτική χρήση των ΤΠΕ.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κοσμάς Τουλούμης: «Ο Ηρόδοτος, τα μνημεία της Αιγύπτου και η Ιστορία», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Α΄ Γυμνασίου, «Ηρόδοτου Ιστορίες», 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περιγραφή των αιγυπτιακών μνημείων από τον Ηρόδοτο στον «Αιγύπτιο λόγο» του, αξιοποιείται για να προσεγγίσουν οι μαθητές την ιστορική σκέψη του, αλλά και να αναστοχαστούν σε σχέση με τη δική τους σκέψη. Σκοπός των δραστηριοτήτων του σεναρίου είναι η απάντηση στο ερώτημα «Γιατί ταξιδεύει ο Ηρόδοτος; Ποια στοιχεία του Ηρόδοτου ως ιστορικού αποκαλύπτονται μέσα από την ενότητα των Αιγυπτιακών μνημείων;». Οι μαθητές διερευνούν τα χαρακτηριστικά της ιστορικής συγγραφής του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ηρόδοτου εντοπίζοντας τις μεθοδολογικές αρχές του και τον τρόπο παρουσίασης του υλικού των ερευνών του. Στη συνέχεια, δουλεύοντας σε αντίστοιχες ομάδες συγκεντρώνουν πληροφορίες μέσω διαδικτυακών εξερευνήσεων για θέματα που θίγονται από τον Ηρόδοτο στη συγκεκριμένη ενότητα, όπως η γεωγραφία της Αιγύπτου, τα αρχιτεκτονικά μνημεία και η γραφή και τα συγκρίσιμα ελληνικά μνημεία και τις παρουσιάζουν με λογισμικό παρουσίασης της επιλογής τους στους συμμαθητές τους. Στη συνέχεια, συγκρίνουν τα συμπεράσματα των εργασιών τους με τις πληροφορίες του Ηρόδοτου και επιπλέον αξιολογούν το έργο τους με βάση την ηροδότεια ιστορική μεθοδολογία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Όπως επισημαίνει ο συντάκτης του σεναρίου, είναι αδιαμφισβήτητη η συμβολή του Ηρόδοτου στη γένεση της Ιστορίας. Θα μπορούσε, μάλιστα, ο Ηρόδοτος να είναι ένας πρωτοπόρος και για τη σύγχρονη, της εποχής του μεταμοντερνισμού, Ιστορίας η οποία ενσωματώνει γεωγραφικές και εθνογραφικές πληροφορίες, ανέκδοτα και άλλες αφηγήσεις, αλλά και έκφραση της προσωπικής γνώμης και ταυτότητας του ιστορικού, όλα αυτά, δηλαδή, που έκανε και ο Ηρόδοτος (βλ. Bakker, de Jong & van Wees 2007). Τα ταξίδια του και η παρουσίαση ξένων πολιτισμών εμπνέουν ακόμα και σήμερα ανθρώπους που τον θεωρούν πρωτοπόρο και της ταξιδιωτικής δημοσιογραφίας (Καπισίνσκι 2011).

Στην ενότητα των «Ιστοριών» για τα [«Μνημεία της Αιγύπτου»](#), πέρα από τις πληροφορίες που προσφέρονται για μια αρχαία χώρα που ήταν γνωστή στους αρχαίους Έλληνες και τους ασκούσε ιδιαίτερη γοητεία αλλά και επιρροή, ενσωματώνονται τα περισσότερα από τα χαρακτηριστικά της ιστορικής μεθοδολογίας του Ηρόδοτου (*όψις, γνώμη, ιστορία, λόγους – λόγοι, ήκουον – ακοή*). Όπως επισημαίνεται και στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#), πρόκειται για την αυτοψία, την

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

έρευνα, τη λογική επεξεργασία, την κριτική αξιοποίηση πληροφοριών με τον έλεγχο της προέλευσής τους, τη χρήση κατάλληλων ερωτημάτων, τον έλεγχο της αξιοπιστίας τους, την εμπιστοσύνη στις χειροπιαστές μαρτυρίες και το πείραμα, τη χρήση της σύγκρισης και της αναλογίας, την ερμηνεία με βάση τον οικονομικό παράγοντα. Θα ήταν ενδιαφέρον οι μαθητές/ μαθήτριες να συλλέξουν πληροφορίες για τα θέματα που θίγει ο Ηρόδοτος να τις μετατρέψουν σε δικό τους λόγο με τη χρήση των ΤΠΕ και να αξιολογήσουν το έργο τους με βάση τις μεθοδολογικές ιστορικές αρχές του Ηρόδοτου. Οι απόψεις τους για το γιατί ταξιδεύει ο Ηρόδοτος και πώς σχετίζεται αυτό με την Ιστορία του που θα καταθέσουν, μαζί με το υπόλοιπο έργο τους, στο ιστολόγιο του μαθήματος, αναδεικνύουν περισσότερο αυτές τις μεθοδολογικές αρχές που μπορεί να λειτουργήσουν περαιτέρω ως ένας κριτικός οδηγός για την αξιολόγηση οποιασδήποτε μαθητικής εργασίας.

Παιδαγωγικά ακολουθείται η *θεωρία του Σχεδίου* “Design”, η οποία, σε συνδυασμό με τους *πολυγραμματισμούς*, αξιοποιεί τις ΤΠΕ στην κατεύθυνση της δημιουργίας μαθητών, παραγωγών της γνώσης που λειτουργούν με βάση τις ταυτότητές τους. (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Αναμένεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αναπτύξουν στάση σεβασμού απέναντι στον αρχαίο αιγυπτιακό πολιτισμό, έναν ξένο πολιτισμό της αρχαιότητας που μπορεί να νοηθεί ως «άλλος» σε σχέση με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.
- Να κατανοήσουν ότι η πολιτισμική διαφορετικότητα δεν ερμηνεύεται μέσα από το σχήμα «ανώτερος» – «κατώτερος» πολιτισμός.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να εκτιμήσουν τον ρόλο των ταξιδιών για την εξοικείωση και τον σεβασμό με «άλλους» πολιτισμούς, διαφορετικούς από το δικό μας και με τους φορείς τους.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι ιστορική συγγραφή δε σημαίνει μόνο καταγραφή, αφήγηση και περιγραφή γεγονότων, αλλά και αναφορά στον πολιτισμό και τα μνημεία του.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να προσεγγίσουν τη σημασία του ηροδότειου «Αιγύπτου λόγου».
- Να γνωρίσουν την ιστορική μεθοδολογία του Ηρόδοτου.
- Να αντιληφθούν τον ρόλο της περιγραφής στην παρουσίαση σύγχρονων και αρχαίων μνημείων.
- Να κατανοήσουν ότι ένα ιστορικό κείμενο μπορεί να περιλαμβάνει περιγραφές μνημείων, αλλά και κρίσεις του συγγραφέα για όσα γράφει.

Γραμματισμοί

Αναμένεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να μάθουν να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ως εργαλεία πρακτικών γραμματισμού, όπως η διερεύνηση και η κριτική αξιοποίηση ψηφιακών πηγών.
- Να δημιουργήσουν νέους ψηφιακούς πόρους που μπορεί να κοινοποιηθούν ευρύτερα μέσω των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες κριτικού αναστοχασμού των εργασιών τους μέσω της διαδικασίας σύγκρισης της ιστορικής μεθοδολογίας του Ηρόδοτου με τη δική τους πορεία κατά την εκπόνηση μιας εργασίας.
- Να προσεγγίσουν, χρησιμοποιώντας τα, κριτικά εργαλεία σκέψης όπως η σύγκριση, η ανάλυση, η αυτοψία, ο έλεγχος της αξιοπιστίας των πηγών, η

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επιλογή των κατάλληλων ερωτημάτων τόσο σε ψηφιακό, όσο και σε τυπικό γνωστικό περιβάλλον.

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου, σε σχέση και με τους στόχους του, αναμένεται οι μαθητές /μαθήτριες:

- Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, αφού εργάζονται σε ομάδες και οδηγούνται σε αποτελέσματα που προκύπτουν μέσα από αυτές.
- Να αυτενεργήσουν μέσα σε κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια, καθώς αποτελούν ενεργά μέλη ομάδων που επιτελούν συγκεκριμένο έργο.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες ενσυναίσθησης, καθώς αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους που καλούνται να διεκπεραιώσουν.
- Να ασκηθούν στην κριτική αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων και πηγών.
- Να εκφράσουν την ταυτότητά τους, να διαμορφώσουν στάσεις και να αναστοχαστούν μέσω της αυτοαξιολόγησης του έργου τους με βάση τα κριτήρια της ηροδότειας μεθοδολογίας κατά την προσέγγιση της Ιστορίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι μαθητές/ μαθήτριες είναι αρκετά εξοικειωμένοι με την αρχαία Αίγυπτο. Όταν διδάσκονται την αντίστοιχη ενότητα στην Αρχαία Ιστορία της Α΄ Γυμνασίου φέρνουν συχνά βιβλία, αντίγραφα από φύλλο παπύρου και άλλα αντικείμενα που είτε κάποιος τους τα έφερε, είτε αποτελούν αναμνηστικά από κάποια παλαιότερη επίσκεψη της οικογένειάς τους εκεί. Αποτελώντας, εξάλλου, η Αίγυπτος δημοφιλή τουριστικό προορισμό λειτουργεί στο υποσυνείδητο ως ένα μέρος εξωτικό και φαντασιακό τόπος. Η περιέργειά τους και η δεκτικότητά τους για ζητήματα που αφορούν την αρχαία Αίγυπτο είναι έτσι αυξημένη και οξυμμένη. Θα προτείνουμε, πάντως, αν και οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μαθητές της τάξης που εφαρμόζεται το σενάριο είναι μικροί, να γίνει μια έστω και υποτυπώδης, λαμβάνοντας υπόψη πάντα την ηλικία των μαθητών, αναφορά στη σύγχρονη (γεγονότα του 2012-13) κατάσταση της Αιγύπτου και του λαού της.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Συνδέεται και με τους γενικότερους στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος, π.χ. οι μαθητές /μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύει ο Ηρόδοτος το ιστορικό γεγονός,
- Να αντιληφθούν τη σημασία των εθνογραφικών, γεωγραφικών και ανεκδοτολογικών παρεκβάσεων.

όσο και με τους ειδικότερους που αναφέρονται ως στόχοι της διδασκαλίας της «Ευτέρπης» του δεύτερου βιβλίου του ηροδότειου έργου, όπως, για παράδειγμα, οι μαθητές /μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν μέσα από τα μάτια του ιστορικού - σε γενικές βέβαια γραμμές - έναν από τους αρχαιότερους και λαμπρότερους πολιτισμούς, που εντυπωσίασε και επηρέασε τους Έλληνες.
- Να κατανοήσουν το ενδιαφέρον του ιστορικού, και των αρχαίων Ελλήνων γενικότερα, για την Αίγυπτο, να εκτιμήσουν τη στάση του Ηροδότου απέναντι στον πολιτισμό της και, γενικότερα, τη στάση του απέναντι στον «άλλο», την αμεροληψία του ως ιστορικού και την αποδοχή της ετερότητας που σφραγίζει το έργο του.
- Να γνωρίσουν τη χώρα και τους κατοίκους της Αιγύπτου, να αποκομίσουν λαογραφικά στοιχεία και να ικανοποιήσουν την περιέργεια της ηλικίας τους με το πλήθος των πληροφοριών που παρέχει ο Ηρόδοτος.
- Να γνωρίσουν τον τρόπο που εργάστηκε ο ιστορικός, ώστε να κατανοήσουν τη μέθοδο του, τις πηγές του και τον τρόπο που τις επεξεργάστηκε, και να εκτιμήσουν την προσπάθειά του για την αναζήτηση της αλήθειας,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συνειδητοποιώντας τις δυσκολίες που συνάντησε ο ιστορικός κατά τη συλλογή των στοιχείων που παραθέτει.

- Να εκτιμήσουν την αφηγηματική τέχνη του Ηροδότου και την περιγραφική του δύναμη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Από τη στιγμή που στο συγκεκριμένο σενάριο ακολουθείται η λογική του *Σχεδιασμού* “Design” προστιθέμενη αξία χρήσης των ΤΠΕ επιδιώκεται να είναι πολύ μεγάλη. Οι μαθητές αναζητούν ψηφιακούς πόρους, τους αποδομούν και τους επαναδομούν παράγοντας έργο το οποίο μορφοποιείται σε ένα νέο ψηφιακό πόρο. Το γεγονός της χρήσης των ιστολογίου τάξης ή μαθήματος τους οδηγεί να αξιοποιήσουν, αλλά και να στοχαστούν σχετικά με εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης. Η σύγκριση του ηροδότειου κειμένου με τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα προσφέρει, επίσης, τη δυνατότητα να εντοπίσουν τη νέα γλωσσική, αλλά και γνωστική πραγματικότητα όπως αυτή προκύπτει στην ψηφιακή κοινωνία της γνώσης. Η τόσο κομβική στο ηροδότειο έργο μέθοδος της αυτοψίας αντικαθίσταται στο έργο τους από τη νέα ψηφιακή πραγματικότητα. Το γεγονός αυτό μπορεί, επίσης, να προκαλέσει έναν, έστω, μικρό πρώτο στοχασμό πάνω στο πώς διαμορφώνονται στη νέα ψηφιακή πραγματικότητα έννοιες όπως «βιωματική προσέγγιση» και «αυθεντικότητα».

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ηροδότου, «Ιστορίες» II, 124 – 125, 148 (Ενότητα 6):

[Μνημεία της Αιγύπτου.](#)

[-Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#)

[Αρχαία Ιστορία Α΄ Γυμνασίου](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Ο συντάκτης του σεναρίου επεσήμανε ότι η εφαρμογή του μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά την πρώτη προσέγγιση της Ενότητας 5 «Μνημεία της Αιγύπτου» ή να ακολουθήσει μετά από μια πρώτη, σύντομη, παραδοσιακή προσέγγιση της ενότητας. Η πορεία που θα παρουσιαστεί εδώ ακολούθησε τη δεύτερη εκδοχή. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι πέρα από την εφαρμογή του σεναρίου το συγκεκριμένο τμήμα δεν ασχολήθηκε καθόλου με τον Ηρόδοτο, λόγω πίεσης χρόνου. Έτσι, το σενάριο εφαρμόστηκε με τέτοιο τρόπο, που να συνδυαστεί με την εισαγωγή στο ηροδότειο έργο. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η διδάσκουσα είχε σχεδιάσει να εφαρμόσει το σενάριο με τρόπο πλησιέστερο στην πρόταση του συντάκτη, αλλά έκτακτες συνθήκες ανέτρεψαν τον αρχικό χρονικό προγραμματισμό και οδήγησαν σε αναπροσαρμογή του σεναρίου κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του, συνεπώς η πορεία που εκτίθεται εδώ αναφέρεται στο τελικό αποτέλεσμα και όχι τον αρχικό σχεδιασμό της εφαρμογής.

Εισαγωγή στο σενάριο – αφόρμηση: 1^η ώρα (στην αίθουσα διδασκαλίας)

Η εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε με μία σύντομη εισαγωγή στο έργο και την προσωπικότητα του Ηροδότου και τις πνευματικές συνθήκες που διαμόρφωσαν την προσωπικότητά του. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον ιωνικό ορθολογισμό και στην παράδοση των λογογράφων. Λόγω περιορισμών χρόνου η εισαγωγή έγινε στην ολομέλεια με παραδοσιακή μέθοδο και αξιοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό το σχολικό βιβλίο. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε στους μαθητές ο σκοπός του σεναρίου και τέθηκε στον πίνακα το αρχικό ερώτημα «Γιατί ταξιδεύει ο Ηρόδοτος; Ποια στοιχεία του ως ιστορικού αποκαλύπτονται μέσα από την ενότητα των Αιγυπτιακών μνημείων; Θα διερευνήσουμε αυτά τα ερωτήματα που σχετίζονται μεταξύ τους, μέσα από τη μελέτη του κειμένου των Ιστοριών του», το οποίο οι μαθητές κλήθηκαν να επεξεργαστούν στις επόμενες φάσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1^η Φάση (2^η-3^η ώρα, στην αίθουσα διδασκαλίας)

Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε, μετά την εισαγωγή, να αφιερωθούν δύο ώρες στην ιστοεξερεύνηση, σύμφωνα και με το συνταγμένο σενάριο. Η απώλεια πολλών διδακτικών ωρών λόγω ασθένειας ανέτρεψε τον αρχικό προγραμματισμό και, καθώς έφταναν πλέον οι διακοπές του Πάσχα, κρίθηκε σκόπιμο να μην διακοπεί στα δύο η ροή της ιστοεξερεύνησης, για αυτό και προτιμήθηκε να γίνει ανακατάταξη των δύο φάσεων του σεναρίου και συνδυασμός παραδοσιακής και ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας.

Κατά τη 2^η ώρα του σεναρίου, που θα ήταν και η τελευταία πριν από τις διακοπές του Πάσχα, οι μαθητές προσέγγισαν στην ολομέλεια την [Ενότητα 4](#), «Αίγυπτος: Η χώρα και ο Νείλος». Η παραδοσιακή προσέγγιση επιλέχτηκε για να επιτευχθεί μια πρώτη εξοικείωση των μαθητών με τη δραστηριότητα, με σκοπό την επόμενη ώρα να χωριστούν σε ομάδες και να αυτενεργήσουν. Με τη βοήθεια των γνώσεων της εισαγωγής και με την καθοδήγηση της διδάσκουσας, οι μαθητές κλήθηκαν να εντοπίσουν στην ενότητα τις βασικές μεθοδολογικές αρχές του Ηροδότου. Όπως προτείνει και ο συντάκτης του σεναρίου, οι μεθοδολογικές αρχές δόθηκαν στους μαθητές, αφού ο εντοπισμός τους χωρίς καθοδήγηση είναι ιδιαίτερα απαιτητικός. Χρησιμοποιήθηκε η καταγραφή τους στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#), όπως προτείνει και ο συντάκτης:

- α) αυτοψία,
- β) έρευνα,
- γ) λογική επεξεργασία των δεδομένων,
- δ) κριτική αξιοποίηση πληροφοριών με τον έλεγχο της προέλευσής τους,
- ε) χρήση κατάλληλων ερωτημάτων στις πηγές,
- στ) έλεγχος της αξιοπιστίας των πηγών,
- ζ) εμπιστοσύνη στις χειροπιαστές μαρτυρίες και το πείραμα,
- η) χρήση της σύγκρισης και της αναλογίας και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι μαθητές κλήθηκαν να εντοπίσουν χωρία στα οποία αποκαλύπτεται κάποια από τις παραπάνω μεθοδολογικές αρχές και σε γενικές γραμμές ανταποκρίθηκαν χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία.

Κατά την 3^η ώρα του σεναρίου, ακριβώς μετά τις διακοπές του Πάσχα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και επεξεργάστηκαν με τον ίδιο τρόπο τις [Ενότητες 5](#) και [6](#) και, στη συνέχεια, ανακοίνωσαν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια. Αρχικά, είχε προγραμματιστεί να αξιοποιήσουν την ηλεκτρονική μορφή του σχολικού εγχειριδίου, από το οποίο θα επικολούσαν το κείμενο σε αρχείο επεξεργασίας κειμένου, και εκεί θα χρωμάτιζαν τα σχετικά χωρία, όμως τη μέρα της εφαρμογής η σελίδα του ψηφιακού σχολείου δεν λειτουργούσε λόγω ενημέρωσης του υλικού, οπότε η εργασία αυτή έγινε χωρίς τη συνδρομή της τεχνολογίας.

Ακολούθησε συζήτηση στην οποία οι μαθητές επιχειρήσαν να σκιαγραφήσουν τον χαρακτήρα και τα ενδιαφέροντα του Ηροδότου, όπως αποκαλύπτονται από την εξέταση του κειμένου, και προσπάθησαν να φανταστούν ποιοι λόγοι τον ώθησαν να ταξιδέψει και πώς συμπεριφερόταν ως περιηγητής.

2^η Φάση (4^η και 5^η ώρα, στο εργαστήριο πληροφορικής)

Για τη φάση αυτή εξασφαλίστηκε συνεχόμενο δώρο. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και προχώρησαν στην ιστοεξερεύνηση πάνω στα εξής θέματα από τις ενότητες 4-6 του βιβλίου του Ηροδότου:

- α) Ο Νείλος και η σημασία του για την Αίγυπτο
- β) Ο κροκόδειλος
- γ) Η γραφή των Αιγυπτίων
- δ) Η πυραμίδα του Χέοπα
- ε) Ο Λαβύρινθος

Σε αυτό το σημείο δεν ακολουθήθηκε επακριβώς η πρόταση του συντάκτη λόγω περιορισμών χρόνου, για αυτό και επιλέχθηκαν λίγα θέματα τα οποία θα μπορούσαν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και που δεν ήταν τόσο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκτενή ώστε να απαιτούν μεγάλη εμβάθυνση, για την οποία θα ήταν αναγκαίες περισσότερες ώρες.

Οι μαθητές αφήθηκαν ελεύθεροι να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο, επιλέγοντας οι ίδιοι τους όρους της αναζήτησης, τα σημεία στα οποία θα εστίαζαν και το λογισμικό που θα χρησιμοποιούσαν για την παρουσίασή τους. Οι ομάδες γενικά κατέφυγαν στην εύκολη λύση της *Αντιγραφής – Επικόλλησης* από μία πηγή και χρειάστηκε επέμβαση της διδάσκουσας για να αναζητήσουν συμπληρωματικές πηγές έτσι ώστε να βρουν πληροφορίες για όσες πτυχές των θεμάτων θίγει και ο Ηρόδοτος, ώστε να μπορεί να γίνει σύγκριση. Το στάδιο της επιμέλειας της εμφάνισης της παρουσίασης ήταν αυτό στο οποίο έδειξαν μεγαλύτερο ενθουσιασμό, με αποτέλεσμα το αισθητικό σκέλος των παρουσιάσεων να είναι πληρέστερο από το περιεχόμενο.

3^η φάση (6^η ώρα, στο εργαστήριο πληροφορικής)

Κατά την τελευταία ώρα του σεναρίου έγινε παρουσίαση των εργασιών και σύγκριση των πορισμάτων τους με τον Ηρόδοτο για να εντοπιστούν συγκλίσεις και αποκλίσεις. Στη συνέχεια, ακολούθησε συζήτηση στην οποία η διδάσκουσα παρουσίασε στους μαθητές την «πρόκληση» να κρίνουν τις εργασίες τους με βάση τις μεθοδολογικές αρχές του Ηροδότου. Εκεί όλοι παραδέχτηκαν ότι δεν αφιέρωσαν χρόνο στη διασταύρωση των πληροφοριών και στην αναζήτηση πολλαπλών πηγών πληροφόρησης και για αυτόν τον λόγο η συζήτηση επεκτάθηκε στη γενική σημασία του ελέγχου της αξιοπιστίας οποιασδήποτε πληροφορίας, ειδικά από το διαδίκτυο, όχι μόνο για τις σχολικές εργασίες αλλά και για οποιονδήποτε τομέα της καθημερινής ζωής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση: Κοινό Φύλλο Εργασίας

Αποστολή σας είναι να μελετήσετε τις αρχές με βάση τις οποίες ο Ηρόδοτος γράφει τις «Ιστορίες» του και να ελέγξετε ποιες από αυτές τις αρχές χρησιμοποιήσατε και εσείς, όταν δημιουργούσατε το πολυτροπικό κείμενό σας στις προηγούμενες ομάδες σας.

- Εντοπίστε στο κείμενο του σχολικού βιβλίου σε ποια σημεία υπάρχουν όλες ή κάποιες από τις παρακάτω μεθοδολογικές αρχές τις οποίες ο ίδιος ο Ηρόδοτος υποστηρίζει πως χρησιμοποιεί:
  - Αυτοψία
  - Έρευνα
  - Λογική επεξεργασία των δεδομένων
  - Κριτική αξιοποίηση πληροφοριών με τον έλεγχο της προέλευσής τους
  - Χρήση κατάλληλων ερωτημάτων στις πηγές
  - Έλεγχος της αξιοπιστίας των πηγών
  - Εμπιστοσύνη στις χειροπιαστές μαρτυρίες και το πείραμα
  - Χρήση της σύγκρισης και της αναλογίας
- Σε ποια περίπτωση ο Ηρόδοτος χρησιμοποιεί καθεμία από τις αρχές αυτές; Τι επιτυγχάνει κάθε φορά;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Β΄ Φάση: 5 ομάδες

Ομάδα 1: Γεωγράφοι

Αποστολή σας είναι, αφού πρώτα βρείτε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για τη τον ποταμό Νείλο και τη σημασία του για την Αίγυπτο, να δημιουργήσετε μία παρουσίαση για το ίδιο θέμα. Η παρουσίαση αυτή θα απευθύνεται στους συμμαθητές σας. Στο τέλος θα συγκρίνετε το αποτέλεσμα της έρευνάς σας με αυτό του Ηρόδοτου.

- Ποιες πληροφορίες δίνει ο Ηρόδοτος στο κείμενό του για τον Νείλο;
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις – κλειδιά, πληροφορίες για το ίδιο θέμα .
- Δημιουργήστε μία παρουσίαση όπου θα χρησιμοποιείτε πολλούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική) για να παρουσιάσετε τις πληροφορίες που βρήκατε για την αιγυπτιακή γραφή στους συμμαθητές σας.
- Οι δικές σας πληροφορίες συμφωνούν ή διαφέρουν με αυτές του Ηρόδοτου; Ποιες ήταν οι πηγές του ιστορικού και ποιες οι δικές σας; Ποιες θεωρείτε πιο αξιόπιστες και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 2: Ζωολόγοι

Αποστολή σας είναι, αφού πρώτα βρείτε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για τον κροκόδειλο, να δημιουργήσετε μία παρουσίαση για το ίδιο θέμα. Η παρουσίαση αυτή θα απευθύνεται στους συμμαθητές σας. Στο τέλος θα συγκρίνετε το αποτέλεσμα της έρευνάς σας με αυτό του Ηρόδοτου.

- Ποιες πληροφορίες δίνει ο Ηρόδοτος στο κείμενό του για τον κροκόδειλο;
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις – κλειδιά, πληροφορίες για το ίδιο θέμα.
- Δημιουργήστε μία παρουσίαση όπου θα χρησιμοποιείτε πολλούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική) για να παρουσιάσετε τις πληροφορίες που βρήκατε για την αιγυπτιακή γραφή στους συμμαθητές σας.
- Οι δικές σας πληροφορίες συμφωνούν ή διαφέρουν με αυτές του Ηρόδοτου; Ποιες ήταν οι πηγές του ιστορικού και ποιες οι δικές σας; Ποιες θεωρείτε πιο αξιόπιστες και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 3: Γραφείς

Αποστολή σας είναι, αφού πρώτα βρείτε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για την ιερογλυφική γραφή της αρχαίας Αιγύπτου, να δημιουργήσετε μία παρουσίαση για το ίδιο θέμα. Η παρουσίαση αυτή θα απευθύνεται στους συμμαθητές σας. Στο τέλος θα συγκρίνετε το αποτέλεσμα της έρευνάς σας με αυτό του Ηρόδοτου.

- Ποιες πληροφορίες δίνει ο Ηρόδοτος στο κείμενό του για τα ιερογλυφικά;
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις – κλειδιά, πληροφορίες για το ίδιο θέμα.
- Δημιουργήστε μία παρουσίαση όπου θα χρησιμοποιείτε πολλούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική) για να παρουσιάσετε τις πληροφορίες που βρήκατε για την αιγυπτιακή γραφή στους συμμαθητές σας.
- Οι δικές σας πληροφορίες συμφωνούν ή διαφέρουν με αυτές του Ηρόδοτου; Ποιες ήταν οι πηγές του ιστορικού και ποιες οι δικές σας; Ποιες θεωρείτε πιο αξιόπιστες και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 4: Αρχιτέκτονες πυραμίδων

Αποστολή σας είναι, αφού πρώτα βρείτε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για την αρχιτεκτονική των πυραμίδων της αρχαίας Αιγύπτου (ειδικότερα της πυραμίδας του Χέοπα), να δημιουργήσετε μία παρουσίαση για το ίδιο θέμα. Η παρουσίαση αυτή θα απευθύνεται στους συμμαθητές σας. Στο τέλος θα συγκρίνετε το αποτέλεσμα της έρευνάς σας με αυτό του Ηρόδοτου.

- Ποιες πληροφορίες δίνει ο Ηρόδοτος στο κείμενό του για τις πυραμίδες;
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις – κλειδιά, πληροφορίες για το ίδιο θέμα.
- Δημιουργήστε μία παρουσίαση όπου θα χρησιμοποιείτε πολλούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική) για να παρουσιάσετε τις πληροφορίες που βρήκατε για την αιγυπτιακή γραφή στους συμμαθητές σας.
- Οι δικές σας πληροφορίες συμφωνούν ή διαφέρουν με αυτές του Ηρόδοτου; Ποιες ήταν οι πηγές του ιστορικού και ποιες οι δικές σας; Ποιες θεωρείτε πιο αξιόπιστες και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα 5: Αρχιτέκτονες Λαβυρίνθου

Αποστολή σας είναι, αφού πρώτα βρείτε τις πληροφορίες που δίνει ο Ηρόδοτος για τον Λαβύρινθο της αρχαίας Αιγύπτου, να δημιουργήσετε μία παρουσίαση για το ίδιο θέμα. Η παρουσίαση αυτή θα απευθύνεται στους συμμαθητές σας. Στο τέλος θα συγκρίνετε το αποτέλεσμα της έρευνάς σας με αυτό του Ηρόδοτου.

- Ποιες πληροφορίες δίνει ο Ηρόδοτος στο κείμενό του για τον Λαβύρινθο;
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες λέξεις – κλειδιά, πληροφορίες για το ίδιο θέμα.
- Δημιουργήστε μία παρουσίαση όπου θα χρησιμοποιείτε πολλούς τρόπους επικοινωνίας (πολυτροπική) για να παρουσιάσετε τις πληροφορίες που βρήκατε για την αιγυπτιακή γραφή στους συμμαθητές σας.
- Οι δικές σας πληροφορίες συμφωνούν ή διαφέρουν με αυτές του Ηρόδοτου; Ποιες ήταν οι πηγές του ιστορικού και ποιες οι δικές σας; Ποιες θεωρείτε πιο αξιόπιστες και γιατί;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο συντάκτης του σεναρίου επισημαίνει ότι κάθε Φύλλο Εργασίας θα μπορούσε να αποτελέσει και αφετηρία για ένα διαφορετικό σενάριο. Ίσως να μην επαρκέσει και ο διδακτικός χρόνος για την πλήρη εφαρμογή του ή για μια πιο ενδελεχή και εξαντλητική ξενάγηση σε όλα τα μνημεία της Αιγύπτου. Θα ήταν πολύ πιο προσιτή στους μαθητές μια πιο σύντομη προσέγγιση. Θα ήταν, επίσης, ενδιαφέρον να υπάρξουν διαθεματικές προεκτάσεις του σεναρίου. Η πρόταση του σχολικού εγχειριδίου να πραγματοποιηθεί μία διαθεματική εργασία με άξονα τη σημασία του Νείλου για την Αίγυπτο και τον ρόλο των ποταμών, γενικότερα, στην ανάπτυξη και εξέλιξη του πολιτισμού αναδεικνύει τις επιπλέον γεωγραφικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές παραμέτρους του θέματος. Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας με τα μαθήματα της φιλολογικής ζώνης, θα μπορούσε να δοθεί έμφαση στη χρήση και στην οργάνωση της περιγραφής, θέμα που άπτεται και της ύλης της Νεοελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου υπέστη σημαντικούς περιορισμούς από την πίεση χρόνου και διάφορα απρόοπτα που ανέτρεψαν τον αρχικό προγραμματισμό και επέβαλαν αφενός τον κατακερματισμό του σεναρίου πριν από και μετά τις διακοπές του Πάσχα (κάτι που δεν επηρέασε τον ενδιαφέρον των μαθητών) και αφετέρου τη σύμπτυξη του σεναρίου σε λιγότερες διδακτικές ώρες από αυτές που προβλέπονται. Επιπλέον, δεν υπήρξε χρόνος να διδαχτούν και άλλες ενότητες από τις «Ιστορίες» και έτσι το σενάριο έμεινε αποκομμένο από το συνολικό πλαίσιο του ηροδότειου έργου, αφού δεν κατέστη εφικτό να σχηματίσουν οι μαθητές πλήρη εικόνα για τον Ηρόδοτο ως ιστορικό, περιηγητή και συγγραφέα.

Ως προς την εφαρμογή καθαυτή, το τμήμα είχε εφαρμόσει άλλο ένα σενάριο στην αρχή της χρονιάς, οπότε ήταν εξοικειωμένο με την ομαδική εργασία και τη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

χρήση ΤΠΕ. Στη συνεργασία των ομάδων δεν παρουσιάστηκαν δυσκολίες, αντιθέτως η ιστοεξερεύνηση ενθουσίασε τους μαθητές οι οποίοι ενδιαφέρθηκαν για τον εμπλουτισμό των παρουσιάσεών τους με εικόνες και την αισθητική τους επιμέλεια. Ωστόσο, οι ομάδες ακολούθησαν την πάγια τακτική της *Αντιγραφής* και *Επικόλλησης*, η οποία βέβαια έδωσε την αφορμή για συζήτηση σχετικά με τις δικές τους μεθοδολογικές αρχές σε σύγκριση με του Ηροδότου.

Το σενάριο μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για ενδιαφέροντες προβληματισμούς σχετικά με τη χρήση πηγών, τη διασταύρωση πληροφοριών και τον έλεγχο της αξιοπιστίας τους, οι οποίοι επιβάλλεται να επεκταθούν στην καθημερινότητα των μαθητών, που είναι εκτεθειμένοι σε καταιγισμό πληροφοριών τις οποίες συνήθως δεν διασταυρώνουν, όπως αποδεικνύεται και από τις εργασίες τους. Αυτοί οι προβληματισμοί, λόγω έλλειψης χρόνου, διατυπώθηκαν προφορικά σε συζήτηση στην ολομέλεια. Οι μαθητές αναγνώρισαν την αξία της διασταύρωσης πληροφοριών και της αξιοποίησης πολλών πηγών με κριτική διάθεση, παραδέχτηκαν όμως ότι σπανίως εφαρμόζουν αυτή την τακτική, ενώ κάποιοι ομολόγησαν επιπρόσθετα ότι αν τους ζητηθεί να φέρουν πληροφορίες για κάποιον θέμα συχνά τυπώνουν κάτι από το διαδίκτυο το οποίο διαβάζουν για πρώτη φορά στην τάξη! Αυτό το σκέλος της συζήτησης προσέλκυσε το ενδιαφέρον των μαθητών, σε αντίθεση με το αρχικό ερώτημα σχετικά με τον Ηρόδοτο ως ιστορικό, για το οποίο πολλοί μαθητές δυσκολεύτηκαν να διατυπώσουν άποψη έστω και προφορικά. Συνολικά όμως, με δεδομένο τον περιορισμένο χρόνο που αφιερώνεται στη διδασκαλία του Ηροδότου στην Α΄ Γυμνασίου και τη συχνή δυσκολία παιδιών αυτής της ηλικίας να αντιληφθούν και να αναλύσουν αφηρημένες έννοιες, η προσέγγιση των μαθητών απέναντι στις δραστηριότητες του σεναρίου μπορεί να κριθεί ικανοποιητική.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bakker, E. J., de Jong, I. J. F & H. van Wees (επιμ.). 2005. *Εγχειρίδιο Ηροδότειων Σπουδών*. Μτφρ. Κ. Δημοπούλου, επιμ. ελλ. έκδ. Χρ. Τσαγγάλης. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/>

[03/08/2013]

Καπισίνσκι, Ρ. 2011 [2005]. *Ταξίδια με τον Ηρόδοτο*. Μτφρ. Ζώγια Μαυροειδή. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Κρον, F. W. & Α. Σοφός. 2007. *Διδακτική των Μέσων: Νέα Μέσα στο πλαίσιο Διδακτικών και Μαθησιακών Διαδικασιών*. Μτφρ. Ε. Νούσια & Ε. Γεμενετζή. Αθήνα: Gutenberg.

Mudge, M., Ashley, M. & C. Schroer. 2007. "A Digital Future for Cultural Heritage". Στο Georgopoulos A. & N. Agriantonis (eds.), *Anticipating the Future of the Cultural Past XXI*, CIPA International Symposium, 1-6/10/ 2007, Athens.

http://www.c-h-i.org/featured_projects/feat_pub_04.html.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ